

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2016 m. rugsėjo 13 d.

Vakarų Balkanams skirtą ES paramą trukdė įsisavinti nacionalinių institucijų trūkumai, – teigia auditoriai

Naujojoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje teigiama, kad Vakarų Balkanams teikta ES finansinė parama iš esmės buvo veiksminga ir kad regiono administraciniai gebėjimai iš dalies sustiprinti. Tačiau turi būti atsižvelgta į regiono nacionalinėms institucijoms būdingus reikšmingus trūkumus.

Auditoriai atliko bendrąjį auditą, t. y. 2007–2013 m. Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Kosove, buvusioje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje, Juodkalnijoje ir Serbijoje Europos Komisijos teiktos pasirengimo narystei pagalbos valdymo apžvalgą. Auditoriai daugiausia vertino mūsų ankstesnėse specialiosiose ataskaitose pateiktus ir Komisijos vertinimų duomenis ir nagrinėjo visą programavimo procesą bei 52 nacionalinius projektus ir tris regionines programas. Jie taip pat atsižvelgė į su 2014–2020 m. laikotarpiu susijusius pokyčius.

Jie nustatė, kad Komisijos valdymo tikslai ne visuomet būdavo konkretūs ir išmatuojami. Programos ir projektai buvo grindžiami poreikiais, tačiau įvertinus kai kuriuos teisinės valstybės sektoriaus pagalbos gavėjus, pastebėta nemažų trūkumų. Lėšas įsisavinti trukdė menki administraciniai gebėjimai kai kuriose šalyse ir griežti ES lėšų valdymo reikalavimai esant decentralizuotam įgyvendinimui.

„Komisija turėtų sistemingai taikyti griežtas sąlygas ir kontroliuoti, kaip jos vykdomos“, – pareiškė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Istvan Szabolcs Fazakas. „Jei būtina, būsimi mokėjimai gali būti sumažinti arba sustabdyti.“

Auditoriai teigia, kad nors buvo ataskaitų teikimo trūkumų, Komisija veiksmingai stebėjo projektų įgyvendinimą. Ji taip pat iš dalies veiksmingai kontroliavo, kaip buvo atsižvelgta į vertinimų išvadas ir rekomendacijas. Nepaisant nemažų pagalbos gavėjų trūkumų Komisija sugebėjo remti paramos teikėjų veiklos koordinavimą.

Kalbant apie administracinius gebėjimus, suteikus ES paramą buvo iš esmės pasiekti planuoti išdirbiai, o parama teisinei valstybei ir viešojo administravimo reformai buvo iš dalies tvari.

Dėl teisinės valstybės projektų pažymėtina, kad Komisija nenuosekliai taikė sąlygas, o tokiose pagrindinėse srityse, kaip žiniasklaidos laisvė, prokuratūra, kova su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, buvo skirtas santykinai mažas finansavimas. Projektų tvarumą veikė paramos gavėjų politinės valios pertvarkyti institucijas trūkumas, nepakankamas biudžetas, darbuotojų trūkumas, taip pat prastas koordinavimas.

Viešojo administravimo reformos srityje Komisijai pavyko daugelio projektų išdirbius paversti tvariais rezultatais. Komisija

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų priimtos specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visą ataskaitos tekstą galima rasti www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams Tel. (+352) 4398 47063 Mob. tel. (+352) 621 55 30 63

Damijan Fišer – atstovas spaudai Tel. (+352) 4398 45410 Mob. tel. (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E. paštas: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

galėjo paraginti paramos gavėjus labiau išnaudoti paramą kaip mokymosi priemonę likusioje viešojo administravimo sektoriaus dalyje, nors tai ir nebuvo aiškiai išreikštas šių projektų tikslas.

Atsižvelgiant į tai, kad Vakarų Balkanai – tai regionas, sudarytas iš šalių, kurios visos siekia įstoti į ES, Komisija paskatino regioninį bendradarbiavimą ir administracinių gebėjimų pagerinimą. Tačiau per audituotą laikotarpį Regioninio bendradarbiavimo taryba praktiškai nepadarė reikšmingo poveikio. Auditoriai teigia, kad regione vykęs politinis dialogas regione kai kuriais atvejais turėjo ribotą poveikį teisinei valstybei, nors jis tikrai padėjo padaryti tam tikrą pažangą vykdančią viešojo administravimo reformą.

Ataskaitoje pateikta **rekomendacijų**, kaip pagerinti projektų koncepciją ir įgyvendinimą Vakarų Balkanuose ir paskatinti nacionalines institucijas labiau įsipareigoti. Visų pirma Komisija turėtų:

- nustatyti konkrečius tikslus pagal svarbos tvarką išdėstytus prioritetus ir išmatuojamas siektinas vertes;
- atrankiai taikyti netiesioginio valdymo principą nustačius menkus administracinius gebėjimus;
- visais lygmenimis taikyti atitinkamas sąlygas ir kontroliuoti kaip jos vykdomos, prireikus, imtis priverstinio vykdymo priemonių, kaip antai sumažinant būsimus asignavimus, sustabdančios mokėjimus ir atšaukiant projektus, dėl kurių dar nesudarytos sutartys;
- sistemingai stebėti jautrias programas ir projektus;
- užtikrinti, kad šalys paramos gavėjos prisiimtų didesnius politinius įsipareigojimus siekiant įtikinamai įrodyti, jog veiksmingai tiria su aukšto lygio korupcija ir organizuotu nusikalstamumu susijusias bylas, vykdo persekiojimą ir priima galutinius nuosprendžius bei reikalauti, kad jos šioje srityje dėtų daugiau pastangų;
- geriau orientuoti išteklius kovos su korupcija, organizuoto nusikalstamumo ir žiniasklaidos laisvės srityse bei naudotis politiniu dialogu siekiant remti pastangas siekti su viešuoju administravimu ir teisine valstybe susijusių rezultatų;
- remti regioninį bendradarbiavimą ir užtikrinti, kad jos tuo tikslu skirtais finansiniais įnašais būtų pasiekta tvirų praktiškų rezultatų.

Pastabos leidėjams

Vakarų Balkanams pagal Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP) nuo 2007 m. iki 2014 m. suteikta ES finansinė parama sudarė 5,1 milijardo eurų. Ši parama paskirstyta pagal nacionalines ir regionines programas. Maždaug ketvirtadalis nacionalinėje programoje numatyto finansavimo skirtas pagrindinių teisinės valstybės ir viešojo administravimo reformos sektorių administraciniams gebėjimams stiprinti. Politiniu dialogu taip pat prisidėta prie šešių Vakarų Balkanų šalių, gavusių teisinę ir finansinę pagalbą, administracinių gebėjimų stiprinimo.

Šešių Vakarų Balkanų šalių statusas pagal stojimą į ES*:

	Šalis kandidatė nuo	Stojimo derybos
Albanija	2014 m.	Derybos nevyksta
Bosnija ir Hercegovina	Galima kandidatė	Derybos nevyksta
Kosovas	Galima kandidatė	Derybos nevyksta
Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija	2005 m.	Derybos nevyksta
Juodkalnija	2010 m.	Derybos pradėtos pagal 22 skyrius, derybos pagal du skyrius užbaigtos
Serbija	2012 m.	Derybos pradėtos pagal du skyrius

*Šalies statusas, tuo metu, kai buvo atliekamas auditas (2016 m. birželio 6 d.). Dabartinį šalies statusą rasite čia:

http://ec.europa.eu/enlargement/countries/check-current-status/index_en.htm

Specialioji ataskaita Nr. 21/2016 „ES pasirengimo narystei pagalba Vakarų Balkanų gebėjimams stiprinti. Bendrasis auditas“ yra paskelbta 23 ES kalbomis.